

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: «Efter dig har min sjel tørstet». — Hvad St. Olavs forbundet vil. — «Guds Seder». — «I Gudomens ljus». — Noreg i blommande vår. — Franco's Spania. — «Rød hverdag». — Herhjemme.

Hvite søndag.

„Efter dig har min sjel tørstet -“

Av kardinal Newman.

I Dig, Herre, lever alle ting og Du gir alt levende føde. Oculi omnium in te sperant = alles øine håper på Dig. Markens dyr skjenker Du mat og drikk og de lever videre fra dag til dag fordi Du hver dag gir dem det fornødne. Og gir Du ikke, føler de straks sin elendighet. Naturen selv bevidner denne store sannhet, for dyrene plages da straks av dødsangst — de hylar og tuter og brøler og streifer viden om for å søke det de trenger.

Men vi, Dine barn, oprettholder Du med en annen slags næring. Du, min Gud som skapte mig, Du vet at kun Du selv kan mette oss og derfor har Du gitt Dig selv til mat og drikk for oss.

O, tilbedelsesverdige hemmelighet!

O, dype barmhjertighet!

Du herligste og skjønneste, Du sterkeste og mildeste, Du visste fullt ut at intet annet enn Du selv vilde kunne oprettholde vår udødelige natur og våre skrøpelige hjerter — derfor påtok Du Dig menneskelig kjød og blod så dette som tillike var guddommelig kunde bli vårt liv.

O, hvilken ophøiet tanke! For mig er altså Gud selv min eneste næring, uten hvilken jeg går til grunne. Men kan jeg ikke også gå til grunne med og ved den? Hvorledes skal jeg kunne heve mig op til en slik handling som å motta min Gud til livets oprettholdelse? Jeg står som på en trang passvei — skal jeg gå frem eller skal jeg gå tilbake? Jeg vil gå frem, jeg vil gå Dig imøte!

Jeg vil åpne min munn og motta Din gave. Jeg gjør det i frykt og beven, men hvad annet kan jeg gjøre?

Til hvem skal jeg gå om ikke til Dig?

Hvem kan frelse mig uten Du?

Hvem kan lutre mig uten Du?

Hvem kan skjenke mig kraft til å overvinne mig selv, uten Du?

Hvem kan opreise mig av graven, uten Du?

Derfor kommer jeg til Dig — i frykt, men også i tro!

Min Herre og min Gud, Du er mitt liv! Jeg tørster efter Dig — jeg ønsker å være ikklædd det nye menneske som ut av sin kjærlighet til Dig lenges slik efter Dig at frykten overvinnes. Jeg kommer til Dig, Herre, fordi jeg føler hvor nødvendig du er for mig og fordi Din nåde drar mig til å søke Dig for Din egen skyld, fordi Du er så mektigere enn alt annet. Jeg kommer i stor frykt, men i ennu større kjærlighet.

Og selv om årene går og hjertet lukker sig til og alle ting blir til byrde — la mig aldri miste min unge kjærlighet til Dig. La Din nåde støtte mig når jeg svekkes — og la min sjel alltid få tørste efter Dig og søke Dig ved Ditt hellige bord. Inntil Du for siste gang kommer til mig innen mine øine lukker sig —

La til min siste stund min sjel tørste efter Dig! Amen.

Hvad St. Olavsforbundet vil.

Foredrag holdt i St. Olavsforbundets lokalledd i Haugesund, 7. mars 1937.

Av formannen O. Hanssen.

Når jeg i kveld skal tale om St. Olavs forbundet og vort forhold til det, så er det greiest å begynne med å ta for sig landsforbundets statutter og se hvad det fundamentale i St. Olavs forbundet er for noget. For de fleste av vore medlemmer står det vel kanskje så, at St. Olavs forbund er en katolsk forening hvor man kommer sammen for å underholdes, hvor man av og til deltar i fester — kort sakt en forening som er til utelukken-de for medlemmenes skyld.

Dette er imidlertid som vi skal se nokså meget av en misforståelse. St. Olavs forbund er en landsorganisasjon med forgreninger utover landet bestående av lokalledd, hvor det har vært mulig å få sådanne opprettet. Landsforbundets statutter forteller oss i punkt 1 at «Forbundet står under Norges nasjonalhelgen Hellig Olavs beskyttelse, og at Olavsdagen den 29. juli bør feires som forbundets årsfest». Videre sier punkt 1 at «Den apostoliske Vikar i Oslo er forbundets protektor».

Allerede dette punkt forteller oss altså at St. Olavsforbundet er noe mer enn en sedvanlig forening, og at når Hs. Høierverdighet biskopen er dets beskytter, så vil man forstå at vårt norske Vikariat eller bispedømme venter sig noe av forbundets virksomhet. Vi skal nedenfor se av de øvrige punkter i statuttene hvilke direkte formål forbundet har satt sig og hvilke midler det vil benytte sig av for å søke å nå disse mål.

Derefter vil vi tenke over hvordan vi har medvirket til å muliggjøre dette arbeide, og hvis vi så skulde finne at vårt medarbeide har vært ufullstendig eller mindre vellykket — ja, så skulde der være all opfordring for oss til å ta vårt standpunkt til forbundet op til fornyet overveielse.

Punkt 2 i statuttene sier at St. Olavs Forbund har til formål å støtte den katolske Kirke i Norge i dens arbeid for å styrke, forsvare og utbre den hellige Olavs tro.

Punkt 3 sier: «Med dette formål for øie vil forbundet:

1. utgi og utbre dertil egnede bøker, blader og andre publikasjoner,
2. organisere møter med religiøse og apostoliske foredrag for katolikker og andre,
3. gi skriftlig eller muntlig opplysning om katolske religionsspørsmål, skikker og institusjoner,
4. fremme opprettelse av biblioteker ved alle landets menigheter,
5. gjennom de lokale St. Olavsforeninger arrangere tilstelninger hvis utbytte helt eller delvis skal tilfalle forbundet.

Altså sier punkt 2 oss at forbundet skal understøtte Kirken i Norge i dens arbeide.

Nu opstår der kanskje den vanskelighet for de av våre venner som har adgang til å være medlemmer uten å være optatt i Kirken, at de ved sitt evt. medlemsskap i forbundet straks og uten å nyte den følelse av styrke som det gir å vite sig som et lem av den katolske Kirke, — binder sig til å virke for katolisismens utbredelse, en religion eller trosretning som de altså kanskje bare står i vennskapsforhold til uten å være helt overbevist ennu. Jeg vil derfor her benytte anledningen til spesielt å få sagt til disse våre venner hvad realitet der ligger i å være medlem av St. Olavs Forbundet uten å være katolik.

Den som har gått så lenge i våre kirker og deltatt i våre møter og hørt kanskje i noen år hvad våre prester og legfolk har sagt, prestene i sine prekener og i sine personlige samtaler, legfolket kanskje mest i den mer ytre daglige omgang, — ja den må uvilkårlig finne noe i den katolske Kirke som tiltaler ham, som kanskje drar ham ubevisst, — og jeg vil inderlig håpe at det som drar ham hen mot Kirken, at det må være dette ene som virkelig har betydning — samfundet med den gamle urkristentro, den som var fra apostlenes tider og som har varet ved uforandret ned gjennom alle tider og gjennom alle stormer til våre dager — samfundet med den gamle katolske Kirke, det vil si det levende samfund med Kristus selv, som på denne måte har levet og lever i sin Kirke alle dager til verdens ende.

Denne gamle kristentro, troen på Kristi guddom og på alterets hellige sakramente, den tro fører oss atter igjen til Hellig Olav — han som bad til «Hvite Krist» i alterets sakramente og som døde martyrdøden på Stiklestad bare noen få timer efter at han med alle sine menn hadde knelet på marken og bedt til «Krist Heilag og sterk».

Dette tatt i betraktning skulde gjøre det meget lett for våre venner å være virksomme medlemmer av St. Olavs Forbundet. Tiden krever av alle, både katolikker og anderledestroende at man tar standpunkt, man må skaffe sig noe som man kan stemme ryggen imot nu når tidens veldige løsslupne krefter setter inn. Ingen av oss vet hvad tid vi stilles for den store prøve — om vi har et standpunkt eller om vi følger strømmen og går der hvor overmakten peker. Det er lettest å avvente begivenhetenes gang — og det er da også bekvemmet å gå på akkord og dukke nakken og være enig med overmakten.

Men spørsmålet blir da bare dette: er det best å være fornøid med som andre har det, leve i nuet og så lenge det går å flyte på overflaten, eller er det ikke bedre og rettere at du kanskje først føler litt svie og motgang, for siden efter i all din dag

å føle at du gjør rett ved å stemme ryggen mot ditt standpunkt og stå fast til bråttsjøen legger sig og du kan puste ut og føle at du virkelig er reddet, eller for å bruke et bedre kjent uttrykk: at du vet dig frelst?

Og tenker du først så langt, — ja da spiller det liten rolle det som andre synes om ditt medlemskap i St. Olavs Forbundet. Men for dig selv vil ditt medlemskap stå som et sertifikat for at du er på rett vei, du vil føle dig glad, og hvad mer er du vil føle dig sterkere.

Fordi det å arbeide for St. Olavs tro i Norge, det er å arbeide for vårt folks beste, selv om vårt folk ikke helt fatter det idag.

I vår tid gjelder det vel mer enn noensinne før, at det er to fronter å slutte sig til. Den ene er materialistisk, ofte med et tilsnitt av besnærende moral og menneskelighet. Den andre fronten er bevarelsen og forbedringen av det bestående, og full klarhet overfor folkets stilling til religion og kristentro. Denne siste fronten hører vi til, og ved hjelp av St. Olavs Forbundet settes vi i stand til å hevde vår sterke tro og våre absolutte krav for Kristi kongedømme på jord.

Derfor kan vi så trygt gi våre anderledestroende brødre og søstre adgang til vårt St. Olavs forbund, og derfor gjør vi også regning på at de er medlemmer med bevissthet om sitt medlemskap.

For oss katolikker skulde jo selvsagt medlemskapet være en kjærkommen anledning til å gjøre noe til gjengjeld for alt det vi har mottatt av Kirken, enten vi nu er nye konvertitter eller vi er gamle innen Kirken. Alle har vi mottatt mer enn vi noensinne har tenkt over eller hatt forstand nok til å verdsette. Guds nåde er en gave som ingen mens vi lever på jorden, fullt nok kan takke for, ennsi gjøre fullgod gjengjeld for. Hvis vi derfor kan være istand til å gjøre ialfall noe i den riktige retning, — ja, da burde vi som takknemlige Guds barn, være med å virke det beste vi er i stand til. Her gjelder for en katolikk i ennu høiere grad enn for de anderledestroende, at vårt medarbeide gir den sanne indre glede, at vi derved sterkere enn på annen måte kjenner kraften i det bånd som binder de katolske troendes veldige familie sammen. Hvis man vilde benytte alle anledninger til å stifte bekjentskap med den store katolske verden, — ja, da skulde det snart være slutt på all forsakthet hos oss. Vi skulde kjenne oss sterke ved å vite oss i pakt med Kristi Kirke som er verdens mektigste institusjon, tallmessig såvelsom i kraft av den forjettelse som Kirkens stifter har gitt oss: «— — Jeg er med eder alle dage — —»

Forbundets vedtekters punkt 3 bestemmer at forbundet skal utgi bøker, blader og andre publikasjoner som er egnet for virksomheten. (Den danske Pauluskreds bøker fås nu på St. Olavs forlag i Oslo. Henvendelse for interesserte til sognepresten, eller formannen i vårt forbund). Det skulde være enhver trang å vite hvad det er for skrifter vi har. Det

er nemlig skrifter som alltid vil være god katolsk litteratur. I dem vil vi finne hvad vi trenger for å møte spørsmålene både hos de av protestantene som er velvillig, men uforstående — samt hos dem som er anlagt på å fremholde feilaktige påstander med vitende, vilje og velbehag. De aller fleste av disse skrifter er dertil gratis, dog ikke Pauluskredsens, så vi har altså et middel til helt omkostningsfritt å kunne forsvare vår tro på den aller beste måte.

Dessuten har vårt forbund til opgave å arrangere møter med foredrag for både katolikker og andre. Det måtte være like så gildt å kunne få med sig på disse møter de av våre venner som vi snakker med om katolisisme.

For jeg går da ut fra at vi i det daglige liv toner flagg, så at enhver vi snakker med får vite at vi er katolikker?

Som der sies videre i punkt 3, så har vi også her i Haugesund gjort et forsøk på å opprette et katolsk bibliotek. Men blir det benyttet? Og har vi spurt om hvad slags bøker der er å få låne?

Jeg er redd for at hr. sognepresten ikke har det svært travelt som bibliotekar. Enn om vi kunde komme så langt at vi hadde regelmessige dager hvor man møttes for å se på vår katolske litteratur, snakke om den og kanskje få en av de unge så interessert i dette arbeide at vi kunde ha en bibliotekar med tiden. Vår skandinaviske katolske litteratur øker svært i de siste år, så der er ikke så lite å lese for den som vil lese mer og annet enn det skum som de almindelige ukeblader er for det voksende sinn.

Endelig er der våre tilstelninger og fester. De er vel kanskje det som er lettest å samles om. Og det er rett. La våre fester være det trekkplaster som skal bringe oss nye medlemmer og som skal sette kulør på vårt eget medlemskap. Delta flittig i festene våre og få andre med. Men ikke bare for å komme sammen for å spise og prate og gå igjen like fattige på varig verdi som før. Nei, våre fester skal gi oss noe med ut i hverdagens grå tilvarelse, de skal virkelig farve vårt daglige liv, om jeg så skal si med katolsk kulør.

St. Olavs Forbundet skal videre være et arnested for katolsk aksjon.

Hvad er nu katolsk aksjon?

Det er ikke noe i likhet med direkte aksjon, som tar sikte på å velte en motstander overende uten å la ham få anledning til å reise sig igjen. Nei, vår aksjon er det flittige tålmodige opplysningsarbeide som våre prester med støtte av legfolkets apostolat utfører blandt våre ikke-katolikker. Kirken har alltid arbeidet på lang sikt. Vi regner med tiden som vår medarbeider, det haster ikke i den forstand at man behøver å gå til virkemidler som skal gi masseomvendelser. Kirken vet av erfaring at en hurtig konversjon ikke alltid, ja helst sjelden, er av det gode. Men det langsomme opplysningsarbeide som får virke ved nettop det at enhver får tid til å tenke, det vil bringe varig frukt. Fordi det jo er en sædemanns arbeide. Men vi,

„Guds seder.“

Blandt St. Thomas fra Akvinas verker finnes der et lite skrift med titelen «De Divinis moribus» (Om Guds seder). Det er ikke helt sikkert at St. Thomas er forfatteren. Men hvorledes saken enn forholder sig, er boken en perle av kristen livsvisdom; og «Petrus de Dacia-föreningen» som nylig blev grunnlagt i Stockholm, Engelbrektsgatan 6 B, har hatt den rosverdige tanke å utgi den på svensk («Guds Seder». 163 s. Kr. 2,50). Hvorfor boken er så verdifull vil gå op for leseren allerede ved den første side. Mange kristne har et altfor overfladisk syn på den kristne morals bud. Når Evangeliet opfordrer oss til å være kjærlige, forsonlige, barmhjertig, sannferdige, rettferdige, tålmodige, rene, så er mange fristet til å tenke: «Nu vel, Gud har sagt det, derfor er det en plikt». Ganske riktig. Men hvorfor har Gud sagt det? Også dette skal den kristne sjel opfatte. Guds beveggrunn skal bli vår, ellers er vår lydighet bare ufullkommen. Gud gir oss sine bud for at vi skal være «fullkomne som vår Fader i himmelen er fullkommen». Våre seder skal likedannes med Guds seder, fordi vi er Guds barn. Guds bud er altså ikke vilkårlige forordninger av den himmelske hersker, men en åpenbaring av Guds egen hellighet, forat vi ved å adlyde hans vilje skal være delaktige i hans liv. Kjærlighet, rettferdighet, barmhjertighet, o. s. v. er Guds egen hellighet under form av menneskelige dyder, likesom evangeliets dogmer er Guds evige sannhet i menneskelig sprog. Efterhvert som vi alvorlig innretter vårt liv efter de guddom-

legfolket, har altså her en stor oppgave. Vi får her være med, enhver på den måte som passer ham best. Vi skal nemlig understøtte prestene i deres arbeide, — og på den måte som presten finner at det passer oss og ham best. Derfor skal vi ved vårt medlemskap i St. Olavsforbundet lære hvordan vi på beste måte kan fylle denne oppgave, som vår Hellige Fader Pave Pius XI i sitt pontifikat tydelig har ytret ønske om.

Mine venner, la oss derfor i broderlig forståelse og med åndens kraft søke å gjøre oss selv mer levende for Kristi Kongedømme, la oss ofre litt av vår egenrettferdighet, vår trang til behagelighet, vår dømmesyke og vår egen stolthet. La oss legge det altsammen for føttene av den Korsfestede, og be Ham hjelpe oss til å holde ut i hvad verden enn må sende over oss.

Oscar Hanssen.

melige buds veiledning føres vi alltid dypere inn i Guds indre.

Det vederkvegende ved foreliggende lille bok er at Gud i all sin uransakelige storhet dog blir oss så velsignet nær. Boken inneholder dyp teologisk sannhet, men fremstillingen er så enkel at hvem som helst leser den med glede. Den ser ut til å være skrevet av en teolog som kanskje efter møisommelige, abstrakte diskusjoner med spissfindige doktorer eller kontraverslystne elever søkte hvile i fromme samtaler med enkle troende for å vise dem både Guds storhet og deres egen storhet som Guds barn. Hvem forfatteren enn er, broder Thomas eller broder N., kan han kunsten å forkynne den guddommelige sannhet i jevne, enkle og krystalklare ord.

Den svenske oversetter har forstått å gjengi både innholdet, det ydmyke rene sprog og den vennlige tone som utmerker originalen. Han har også tatt med de korte betraktninger som en fransk dominikaner, pater Lemmonyer, har skrevet til den franske utgave av «De Divinis moribus».

Hjertelig takk til Petrus de Dacia-föreningen og til oversetteren.

A. J. Lutz O. P.

„I Gudomens ljus.“

Med ovenstående titel har den svenske kyrkoherde R. Wehner utsendt en liten bok som foreligger i to bind: «I förgården» og «I helgedomen». Det er nærmest en betraktningbok til hjelp for meditering og gir derfor utmerkede anvisninger til å opnå den tankekontrasjon, som er betingelsen for all åndelig samling, idet den er skrevet av en erfaren sjelesørger som forstår å finne veien frem til «hjertenes gåte». «I Gudomens ljus» er en veiledning av de sjeldne hvis man ønsker i sannhet å tilegne sig en kristen livsanskuelse. Den er helt innstillet på «praktisk kristendom» samtidig med at den inneholder en rikdom av dype og inderlige tanker. Meget av det som man tror er gammelkjent fremtrer nu i et nytt lys efter lesningen av denne bok, hvorfor den også varmt anbefales søkende sjeler.

E. D.-V.

Noreg i blømande vår!

Når vinteren ruger med isnende øde,
med knitrende kulde og ulende hav,
når stormene stønner som fredløse døde
som ferdes ved natt over snedekket grav —
da vernes der varmt om hvert smilende minne,
om lien som lyser i sommerens pryde,
om duftende skoger med hviskende vinde
og farvenes fagre, forjettende fryd.

Slik er det med oss som fikk finne og favne
med jubel forfedrenes hellige tro —
vi tenker med sorg på hvad Norge må savne
av fortidens enighet, troskraft og ro.
Vi ser hvordan stormene splitter og spreder
med herjende hærverk, med vånde og vé,
og venter på vekst for den Kirke som freder
med sommer og sol etter kulde og sne.

Vår saga har ristet med gull sine runer
om sommerens strålende høitid i Nord,
før rosene visnet og vinterens luner
fikk slettet de siste velsignede spor.
Akk — hjertene frøs i det skumrende øde,
hvert vindu blev lukket, hvert utsyn blev stengt,
mens ufredens vetter stod op fra de døde
hvor brorskapets hellige kjede blev sprengt.

Det var ikke nordmenn som voldte slik kvide,
men fremmede konger hvis rovgriske hånd
fikk Norge, vårt land, til å bløde og lide
og slog våre helter med trældommens bånd.
De plyndret vårt fattige lands katedraler,
de røvet fra hjertene oldkirkens tro,
og gjennom ruinenes brutte portaler
slog vinterens isnende storme sin klo.

Nu lysner det atter og dagene lenges.
Det rødmer av sol over tinde og bre,
og vinterens knugende ismasser sprenges,
det grønnes med svulmende knopper på tre.
Se: fedrenes Kirke med vår i sitt følge
strør sannhetens såkorn i hjertenes muld.
Med vårsolens glans over blånende bølge
den svinger sitt septer av skinnende gull.

Velkommen, du hellige romerske Kirke,
det sannhetens rike som aldri forgår!
Velkommen tilbake til dåd og til virke
med glitrende solglans i gryende vår!
Velkommen til sjeler som våker og venter
et solstreif i tungsinnets vinter og vé!
Velkommen til hjerter som hungrende henter
nytt mot hvor din lysende vår er å se!

Du kommer med hilsen fra fortidens fedre,
med klokker som klemter ved kveld og ved gry.
Og minnes kvad vil dig hylde og hedre
fra gruslagte andre som reises på ny.
Smelt fordommens is om de pansrede hjerter,
spred trangsynets skodde på vårsolens bud —
så tender vi atter de slukkede kjerter
i Nidaros-domen og takker vår Gud.

K. KJELSTRUP.

FRANCO, SPANIA

Brev fra krigsskueplassen.

Salamanca 16. mars 1937.

Det er trøstesløs om det skulde skrives bare om de rødes Spania. Etter alt det man har lest og leser i verdenspressen og etter alt det som forfatteren av disse artikler har hørt fra utallige flyktnings egen munn, er det et bilde av kaos, ødeleggelse, masse-mord, hungersnød og elendighet — masse-mord ikke bare av geistligheten, hvorav mer enn 50 pct. er blitt drept under påskudd av at de forvandlet sine kirker til rene citadeller hvis øverstbefalende prestene var, ikke bare av de «bedre» stillet, men også av arbeidere og bønder som nektet å utføre «Faistenes» (anarkistenes) hensiktsløse og meningsløse befalinger. I Madrid, Barcelona, Bilbao og Valencia mangler man brød, poteter, brensel og sukker, og i Barcelona lever befolkningen i en stadig redsel for en «coup de force» fra anarkistenes side. Der hersker en sterk spenning mellom anarkistene og det catalonske regjeringsparti som hvert øieblikk kan slå ut i de sterkeste og forferdeligste grusomheter. Plakater bærer preg av en blodig politikk, sammenfattet i få ord: «Vi krever et fritt Catalonia — men uten Catalanere!» Råere kan det ikke godt sies! Faistenes kynisme er grenseløs.

Madrids innbyggere ønsker ikke å forlate byen og ved Puerta del Sol finner stadig store manifestasjoner sted: «Forlate byen: nei! Overgi den: ja!» De beretninger som Deres korespondent har hørt fra Madrid, Barcelona og Malaga, lar sig ikke nedskrive, — man blir nesten gal bare ved å høre dem. Man forsøker å dekke over redslene ved kynisk å undskylde sig med at «de hvite er heller ikke engler!» Nei — det er de ikke og det kan man heller ikke vente av soldater i krig og særlig i borgerkrig. Men ett er sikkert: de respekterer menneskeliv og gjør sig ikke skyldig i de samme forbrytelser som de røde. De drives ikke av den samme blinde mordlyst og efterlater sig ikke slike forferdelige ødeleggelser.

Men la oss ikke dvele så meget ved det røde Spania, men la oss gå over til det hvite, som jeg nu i ukevis har gjennomstreift på kryss og tvers. Jeg vil bare berette de fakta jeg selv har sett og opplevet — hvoriblandt er at livet i Francos Spania tross de for utlendinger noe ugunstige valutaforhold er billiger enn både i Frankrike og Italia. I de tre uker jeg nu har vært her, har jeg vandret fra den ene by til den annen og aldri manglet noe hvad angår bolig og kost. Det er overflod av alt — til og med av poteter, som dog ikke brukes så almindelig her som i Norge. Overflod av fisk, kjøtt, brød, grønnsaker m. m. En dag om måneden har man dog her noe tilsvarende den tyske «Eintopfgericht», som imidlertid nærmest består i at man serveres samlet på ett brett det som ellers serve-

res på fire! Kør for å få den daglige rasjon av livsfornødenheter som brød og kjøtt ses ingen steder såsom tilfeller er i det røde Spania — ja, selv konditoriene har fullt op med varer og en stor søkning. Ingen lider nød her — hver by har nemlig sin «Ayuntamiento de inviernos» (vinterhjelp, Winterhilfe), som har sine egne store lokaler hvor barn av fattige foreldre kan få gratis frokost, middag og aften ved pent dekkete bord, pyntet med blomster. Byens damer besørger serveringen og det er frydefullt å se hvor de små kan legge i sig.

Ikke et eneste menneske mangler det daglige brød. Hvis man en tidlig formiddag besøker klostrene, vil man se de store forhaller forvandlet til bakerbutikker, hvor store brødstabler blir utdelt til de arbeidsløse og deres familier. De relativt få tiggere man møter på sin vei er også et godt tegn, og når man spør soldatene om kostholdet i hæren, får man ikke høre annet enn at det er utmerket og man får heller ikke når man ser det, mntrykk av at de sulter! Fra kupevindue ser man store hjerder av får, gjeter og kjyr, og hvetelagere treffes overalt.

I Francos Spania går livet sin normale gang tross alt — bak fronten merkes nesten intet til borgerkrigen. Det eneste som vidner om at folket er under våben, er soldatene som dominerer gatebildet i byene, men både de og den civile befolkning virker glade og muntre. Det er ikke et trist ansikt å se skjont så mange familier har mistet en eller flere av sine medlemmer i borgerkrigen. «For Gud og fedrelandet» heter det overalt og man bærer derfor sine lidelser med mot og fortrøstning.

Kafé- og restaurantlivet er som før, og kinoene er overfylte til alle forestillinger, mens der derimot ikke mer finnes varieteer eller dansesteder, hvilket neppe er til å beklage. I begynnelsen kan jeg ikke nekte for at befolkningens munterhet og glade humør undret mig — jeg ventet jo å finne et folk i sorg, og fant et folk i fest! Hvordan dette er mulig, er og blir vel en gåte for oss som kommer fra Norden, men for landets egne barn er det en lykke å kunne ta tilværelsen slik. Og i grunnen er man vel takknemlig over å være befridd for de rødes villkårlighet og terror.

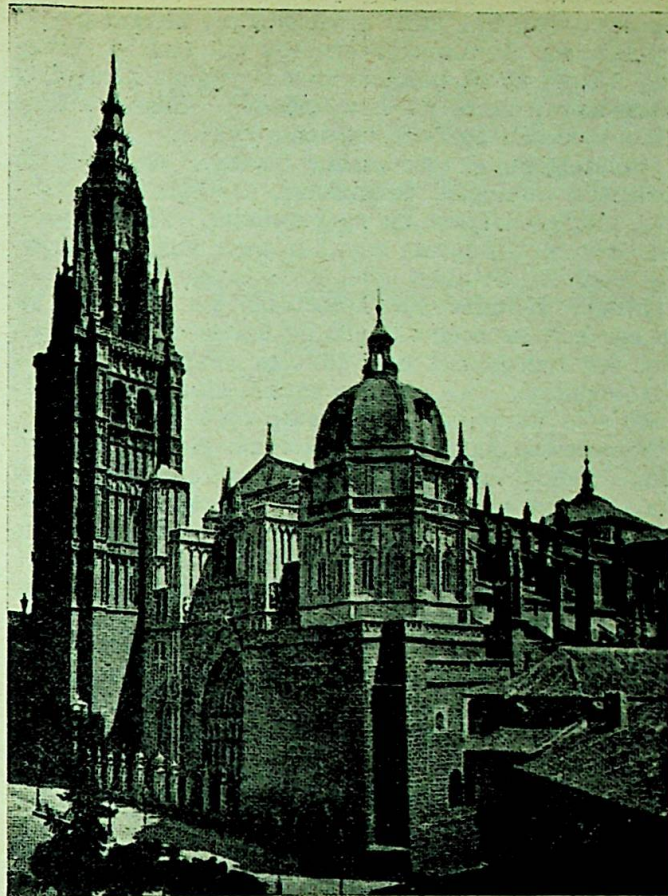
Bemerkelsesverdig er det også at man ikke har som i Russland føres omkring av en eller annen Franco-agent eller politikonstabel — nei, man kan fritt bevege sig omkring, reise og gå hvor man vil om det så er helt ut til frontzonene. Av og til blir man selvfølgelig spurt etter sine papirer, men det er ikke til å undres over i et land i borgerkrig, hvor man aldri kan være sikker for spioner og andre mørke individer som kan representere en fare for befolkningens sikkerhet.

I alle byer av noen betydning er selvfølgelig soldatene og offiserene det dominerende element. Det yrer av falanzister i sine enkle sort-blå uniformer, av requetes eller monarkister med sine røde skjorter og den røde «boena» som kepi, Marokkanere: høie, prektige mannfolk i sin typisk arabiske drakt — regulære soldater i grå uniform og legio-

nærer i kaki — det hele er en sjelden broket og levende farvekombinasjon. Marokkanerne og legionærene fryktes mest av de røde, og for marokkanerne er borgerkrigen jo også en slags «hellig krig», idet de forakter og hater kommunistene fordi de er uten religion og bekjemper all religion, også Islam. Legionærene kalles av spanierne «El Tercio» fordi de er inndelt i tre kompanier. De består av frivillige fra alle nasjoner, men det spanske element er dog overveiende. Legionærene danner en «troupe d'élite» og er meget populære, så når de marsjerer gjennom gatene er folket ute av sig selv av begeistring. Deres devise er «Viva la muerte» og at dette ikke er tomme ord har de bevist overalt hvor de har foretatt sine mange angrep. De er aldri i ro, men flyttes fra den ene front til den annen, og enten vinner de eller vender ikke mer tilbake. De ser i kampen et korstog mot kommunismen som fornekter alle hellige idealer, og det er denne innstilling som gir dem deres mot og slagkraft.

Blandt Francos tropper hersker en utmerket disiplin og det beste forhold mellom overordnede og underordnede, fjernt fra alle hård, stram «prøiserånd». Alle er som en stor veldig familie: ingen befaler for å befale og ingen adlyder av tvang — man befaler og adlyder fordi man vet at hele det spanske folks frihet, hele Spanias frihet står på spill. Hæren står sammen som en enhet og over alle generaler, offiserer og soldater står han som i øieblikket i folkets øine er som symbolet på spansk heltemot, ridderlighet og idealisme: Franco!

Hvilken plass denne lille, alltid smilende general inntar i enhver spaniers hjerte, har ingen noen anelse som som ikke har sett og hørt folkets entusiastiske ville begeistring overfor ham som ofte kan anta preget av det rene delirium. Det er intet brutalt, intet diktatorisk ved ham, han er militær, men uten den minste arroganse eller pretensjon. Han har sin egen måte å være «diktator» på — og det er denne egne måte som gjør at hans diktatur, hvis man absolutt skal bruke denne betegneise, går eller griper dypere enn en hvilken som helst annen diktatur, på det gamle kontinent. Hans diktatur er ikke en utvortes tvang, men binder først og fremst i noe innvortes. Den enhet som han har skapt blandt hele det spanske folk, er av megen større idealistisk verdi og har et langt rikere innhold enn den langt mere opportunistisk bestemte enhet som råder i andre land. Franco trenger ikke millioner og atter millioner av pesetas for å befeste og oprettholde sin regjering — den er ikke blitt påtvunget folket som et diktatur på kommando, men det er selve folket i sin helhet som vil og ønsker ham som chef fordi det i ham ser personifikasjonen av det fremtidige store Spania. Hele sitt liv har han vist sig som en virkelig fører og stor organisator og har alltid vært en gjerningens mann. Som oberst for den spanske fremmedlegion i spansk Marokko har han i farens stund alltid vært å finne i spissen for sine tropper, alltid vært i forreste linje og allikevel er han aldri blitt såret. Det-

Domkirken i Toledo.

te har gjort ham til en nesten legendarisk personlighet og av sine legionærer er han avholdt som ingen annen. Nu er det hele det spanske folk som elsker ham fordi alle vet at for ham eksisterer der ikke personlige interesser — for ham eksisterer kun en ting: fedrelandet. Hans mål er et fritt Spania med sin urokkelige rett til egen religion, egen kultur, egen tradisjon. Franco er hevet over alle politiske partier og hans eneste fiende er bolsjevismen. Når den er tilintetgjort i Spania, regner han sin hovedoppgave for å være løst. Ingen kan tvile på hans absolutte og fullstendige seier som har sett den spanske ungdoms entusiasme og offervilje. Ilden fra Toledo, Alcazar har spredt sig over hele Spania og har opflammet en uimotståelig seiersvilje som snart vil feire sin endelige triumf.

Og bak denne uovervinnelige hær av menn står en annen hær — en hær uten kanoner og mitraljøser, men som allikevel ikke er mindre uundværlig: alle de offervillige kvinner som støtter og oppmuntrer mennene i kampen mot barbariet. I San Sebastian, en by på ca. 40 000 innbyggere, besøkte jeg et ateljé hvor 300 av byens fornemste damer hver dag arbeidet sine 6 timer på soldatenes utstyr. Deres arbeid var frivillig og ulønnet, men de blir assistert av 300 fattige kvinner som derved tjener en

god daglønn. Lidelsene har forenet disse kvinner og lært dem å kjenne og respektere hverandre. I lidelsen har de funnet hverandre og dette har bevirket i løpet av få måneder hvad ingen mangeårig klassekamp inntil nu har formådd. Disse ateljes finnes overalt og flere i samme by.

Selvfølgelig er der stadig mange divergerende politiske retninger: falanzister, carlister, monarkistes, tradisjonister og nasjonalister. Hvert parti har sitt eget program som kan være meget forskjellig i enkelte detaljer, men de er enige i alt det vesentlige. Uenighet har kostet dem for meget, og alle har lært av borgerkrigen og møtes derfor i arbeidet for fedrelandet og i tillit til Franco og hans retningslinje. «La Patria» er den store felles interesse som utelukker klassekamp og storkapitalisme. Rikdommene kal ikke mer komme ganske få familier til gode, men hele nasjonen, og arbeiderne skal ha alle sine av republikkens lover garanterte privilegier respekterte. De rikfolk som med sine millioner har støttet Franco kan ikke gjøre regning på større anerkjennelse enn den enkle soldat som har vært med i kampen for uavhengigheten. I det nye Spania vil ingen få lov til å leve som tilskuere, enda mindre som parasitt, men alle skal være med ved oppbygningen av den corporative stat. Landbruket skal ophjelpes og jorden ikke mer være enten samlet i altfor store eiendommer eller utstykket i mange små som ikke lønner sig. Alle bønder som vil arbeide, skal få lett adgang til kreditt og alle skal sikres en rummelig og sorgfri eksistens. Dette er bare en liten brøkdelen av Francos reformplaner, som sikkert kommer til å gi Spania en bedre fremtid enn Sovjet-Russlands femårsplaner!

Efter tre seklers dyp søvn er det spanske folk våknet og et eneste begeistret rop ljoemer for tiden over hele landet: «Arriba Espana!» — reis dig, Spania! En prektig ungdom flokker sig om sin energiske fører og ingen vil slå sig til ro før hele landet er revet ut av kommunismens og bolsjevismens klør. Hverken russisk gull eller russiske kanoner kan stanse denne flokk. Spanias ærefulle fortid er vendt tilbake under nye former: for Gud og fedrelandet! lyder overalt. Spania vil når denne prøvelses tid er omme, bli en stor nasjon igjen, takket være denne ungdom.

Dr. W. W.

„Rød hverdag“

En finsk ingeniør, Hjalmar Anderson, som har vært tilkalt som sakkynnidig ved Sovjets store industrialiseringsarbeider og derfor fra oktober 1932 til mai 1935 opholdt sig på forskjellige steder i Russland, har utsendt en bok «Rød hverdag», hvori han beretter om sine forskjellige opplevelser i denne tid. Ved sin nøktern-realistiske fremstilling er den blitt en tilintetgjørende dom over den nuværende regjeringens politikk og virkningene av den.

«Det er min plikt», sier han bl. a., «å opplyse den

store almenhet om det virkelige innhold av ordene «proletariatets diktatur». Og han tar intet hensyn men avslører med skånselsløs opriktighet de bolsjevistiske metoder hvorved der er opstått et grelt motsetningsforhold mellom befolkningens og de ledende gruppers levetilstand. Mel, brød og te, som for millioner av mennesker representerer de eneste levnetsmidler, er nesten forsvunnet fra butikkene og kan kun erhverves efter megen kamp og uleilighet — «egg koster en rubel pr. stk. og er likesom tobakk ikke til å opdrive for almindelige mennesker». — «Fyrstikker hører til sjeldenhetene og er meget dyre» — «i Tomsck finnes der ikke en eneste fødevarerforretning, hvori befolkningen direkte kan foreta innkjøp» — «Lønsnivået er det lavest mulige. En månedsinntekt på 40—60 rubler er ingen sjeldenhet, men prisen for f. eks. et pund mel er også 60 rubler!» — «Ethvert forsøk på å interessere arbeiderne for en høiere dannelse strander på den hårde kamp for tilværelsen som alle må føre og som gjør vodka — brennevin altså — til mer attråverdigg enn bøker og lærdom».

Boken forteller kun om nød og elendighet og forfatteren advarer inntrengende mot å lytte til den kommunistiske propaganda: «I Folkeforbundet bedyrer representantene for den russiske imperialismen sin fredsvilje, mens på samme tid underjordiske agenter, som er utsendt fra Komintern i Moskva, i alle land utfører et intens arbeid for å forberede borgerkrig. Sovjet kan sine ting! Mens terroren raser sulter folket. Krigsindustrien sluker hele landets jerntilvirkning og eksporten holdes kunstig oppe samtidig med at menneskene forgår».

Han forteller gripende om motsetningene mellom virkeligheten og det Russland som tilreisende får å se og han konkluderer med å si: «Jeg for mitt vedkommende er glad over å ha løst min private forbindelse med Sovjet. Med glede så jeg Ruslands grense forsvinne i det fjerne og priste mig lykkelig over å ha reddet mitt liv og min forstand under mitt lange bekjentskap med den særlige form for vanvid som går under betegnelsen marxisme».

Herhjemme.

Opmerksomheten

henledes på N. K. K. F.s aftenunderholdning til inntekt for ungdomsforbundet! Se annonsen på 3. omslagsside.

Oslo. — På O. K. Y.s møte søndag 14. mars hadde vi den store ære å høre stortingsmann Wright holde foredrag om kommunal forvaltning og stortingsarbeide. Hr. Wright fremstillet på sin greie og likefremme måte arbeidet med de saker som behandles i Stortinget og vi benytter anledningen til herved å takke ham for det underholdende og belærende foredrag. Møtet fortsatte utover kvelden i den beste stemning. — I dagene 22—23—24 mars blev O. K. Y.s retrett holdt under ledelse av mgr. Irgens. Den var meget godt besøkt, 23 medlemmer. — 1. påskedag var der felleskommunion av forhenværende og nuværende medlemmer av O. K. Y. 50 ialt. Under den påfølgende frokost blev der avsendt hilsningstelegram til foreningens stifter, mgr. dr. K. Kjelstrup og en hilsen fra forhenværende medlemmer til dens direktør pastor van der Velden. 2. påskedag holdt M. U. L. og O. K. Y. fest. I. F.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.